

**LOKALNY PLAN ROZWOJU
GMINY PIONKI**

na lata 2007-2013

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. Cel opracowania Lokalnego Planu Rozwoju	3
2. Metodyka sporządzania Planu	4
I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	5
II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM	6
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1.1. Położenie i zagospodarowanie powierzchni	6
1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	7
1.3. Stan środowiska przyrodniczego	7
1.4. Działania prowadzące do poprawy stanu środowiska przyrodniczego:	8
1.5. Ludność	9
2. INFRASTRUKTURA DROGOWA	10
2.1. Aktualny stan infrastruktury drogowej na terenie gminy	10
2.2. Identyfikacja problemów	11
2.3. Zadania przyczyniające się do poprawy warunków infrastruktury drogowej ..	11
3. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA.....	12
3.1. Aktualna sytuacja w zakresie infrastruktury komunalnej.....	12
3.2. Identyfikacja problemów	14
3.3. Zadania mające na celu poprawę sytuacji w zakresie infrastruktury komunalnej	14
4. SFERA SPOŁECZNA	15
4.1. Aktualna sytuacja na terenie gminy dotycząca sfery społecznej	15
4.2. Identyfikacja problemów sfery społecznej:.....	20
4.3. Zadania mające na celu poprawę sytuacji społecznej	21
III. PROGRAMY I ZADANIA INWESTYCYJNE NA LATA 2007-2013	22
1. Programy i zadania z obszaru infrastruktury drogowej	22
1.1. Budowa dróg gminnych.....	23
1.2. Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego.....	24
1.3. Budowa parkingów	24
1.4. Oczekiwane wskaźniki realizacji zadań z infrastruktury drogowej	25
1.5. Spójność zadań z innymi programami	25
2. Programy z zakresu infrastruktury technicznej.....	26
2.1. Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej.....	26
2.2. Wskaźniki realizacji zadań z zakresu kanalizacji	27
2.3. Spójność zadań z innymi programami	28
3. Programy i zadania z zakresu sfery społecznej	29
3.1. Rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych.....	30
3.2. Rozwój placówek Ochotniczych Straży Pożarnych	30
3.3. Poprawa stanu obiektów administracji publicznej	31
3.4. Wskaźniki realizacji zadań z zakresu sfery społecznej	31
3.5. Spójność zadań z innymi programami	32
4. Programy i zadania z zakresu rozbudowy bazy sportowej w gminie.....	33
4.1. Rozwój bazy sportowej	33
4.2. Wskaźniki realizacji zadań	33
4.3. Spójność zadań z innymi programami	34
IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA LATA 2007-2013.....	35
V. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	38
VI. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	39
1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego	39
2. Sposoby oceny Lokalnego Planu Rozwoju	39
3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi	40
4. Informacja i promocja Lokalnego Planu Rozwoju.	40

WSTĘP

1. Cel opracowania Lokalnego Planu Rozwoju

Zagadnienia związane ze stymulowaniem lokalnego rozwoju gospodarczego stały się jednym z głównych zadań władz samorządowych. Podstawowym warunkiem tworzenia możliwie najlepszego środowiska życia mieszkańców gminy jest rozwój gminy jako całości oraz podstawowych podsystemów infrastruktury gminy, stąd działania samorządu powinny koncentrować się na kształtowaniu warunków sprzyjających rozwojowi lokalnemu.

Rozwój ten – cel kluczowych elementów procesu strategicznego zarządzania gminą – jest osiągany w drodze inwestowania i, aby przebiegał we właściwym, optymalnie wytyczonym kierunku, wymusza konieczność powiązania polityki inwestycyjnej gminy z polityką jej zagospodarowania przestrzennego i strategicznym planowaniem rozwoju.

Właściwe zarządzanie funkcjonowaniem gminy i jej majątkiem nie jest możliwe bez zastosowania kompleksowego planowania i wprowadzania ustalonych planów w życie. Proces lokalnego rozwoju odczuwalny głównie jako proces wzrostu jakości życia lokalnego społeczeństwa, powinien być wsparty na wzajemnie zrównoważonych czynnikach o charakterze społecznym, ekonomicznym i ekologicznym, czyli bazować na wyborze rozwiązań rozwojowych, które będą ekonomicznie efektywne, społecznie sprawiedliwe i odpowiedzialne, jak również bezpieczne dla środowiska przyrodniczego. Troska o rozwój lokalny to odpowiednie planowanie rozwoju ekologiczno-przestrzennego, właściwe gospodarowanie przestrzenią oraz rozwój bazy materialnej gminy – właściwa rozbudowa infrastruktury komunalnej, odpowiadające strategicznym planom zrównoważonego rozwoju gminy.

Lokalny Plan Rozwoju jest narzędziem wspomagającym proces zarządzania na poziomie samorządu. Dokument ten wskazuje najważniejsze zadania inwestycyjne, które przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy oraz zrównoważonego jej rozwoju, określa cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych gminy. Jest on uzupełnieniem Strategii Rozwoju Gminy Pionki, gdyż przedstawia konkretne zadania inwestycyjne przyczyniające się do osiągnięcia celu głównego gminy, (którym jest zrównoważony rozwój gminy i wzrost jakości życia mieszkańców), terminy ich realizacji oraz źródła finansowania. Pozwala to dostrzec możliwości inwestycyjne, umożliwia koncentrację inwestycji, a tym samym zwiększa szybkość ich realizacji, jednocześnie zmniejszając koszty.

W Lokalnym Planie Rozwoju ujęto zadania inwestycyjne leżące w kompetencjach gminy, które mają najwyższy priorytet zarówno dla mieszkańców gminy Pionki, jak i jej władz oraz przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju kraju i przeciwdziałaniu marginalizacji obszarów wiejskich.

Niniejszy Plan nawiązuje zarówno do zaktualizowanej Strategii Rozwoju Gminy Pionki oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Pionki na lata 2007-2013, jak również jest komplementarny ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku, Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 a także z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz innymi krajowymi Programami Operacyjnymi.

2. Metodyka sporządzania Planu

Plan Rozwoju Lokalnego jest wynikiem prac przedstawicieli Urzędu Gminy Pionki, Radnych Gminy Pionki, reprezentantów lokalnej społeczności, oraz zespołu Agencji Zarządu Nieruchomości i Rozwoju Regionalnego (AZNiRR) w Radomiu.

Założono, iż w Lokalnym Programie Rozwoju Gminy Pionki zostaną ujęte zadania inwestycyjne, które:

- leżą w kompetencjach gminy,
- są niezbędne do podniesienia jakości życia mieszkańców i zrównoważonego rozwoju gminy,
- pochłaniają duże nakłady finansowe,
- przyczyniają się do rozwoju kraju i dostosowaniu do poziomu krajów unijnych,
- powodują rozwój obszarów wiejskich.

Lista zadań do realizacji powstała na podstawie analizy celów rozwoju Gminy Pionki, jej mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń opracowanych w Strategii Rozwoju Gminy Pionki na lata 2007-2020.

Jako najważniejsze uznano zadania, których realizacja będzie sprzyjać:

- ochronie cennych walorów i zasobów przyrodniczych;
- podniesieniu atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez rozbudowę i modernizację uzbrojenia technicznego;
- poprawie powiązań transportowych gminy z otoczeniem oraz rozbudowie i modernizacji wewnątrzgminnego układu drogowego wraz z oświetleniem ulicznym;
- poprawie standardu świadczonych usług społecznych (edukacja, opieka socjalna, ochrona zdrowia, kultura, sport i rekreacja, bezpieczeństwo publiczne);
- poprawie stanu środowiska przyrodniczego i osiągnięciu unijnych standardów w tym zakresie, w tym przede wszystkim pełne skanalizowanie gminy (zgodnie z przyjętym harmonogramem zadań inwestycyjnych);

Zadania te, pogrupowane tematycznie przypisane są programom strategicznym i przyczyniają się do osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych rozwoju gminy. Dla każdego z zadań inwestycyjnych określono ramy czasowe jego realizacji, źródła finansowania oraz spójność z programami i zadaniami zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Pionki do roku 2020.

Lokalny Plan Rozwoju ma charakter otwarty, a ewentualna zmiana kolejności realizacji poszczególnych zadań będzie dostosowywana do zmieniających się warunków społeczno - gospodarczych i możliwości finansowych gminy. Zmiany wprowadzane będą uchwałami Rady Gminy.

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Lokalny Plan Rozwoju opracowany został dla gminy wiejskiej Pionki leżącej w powiecie radomskim.

W wyniku konsultacji wyłonione zostały obszary działalności gminy, które wymagają niezwłocznej interwencji władz gminy, w celu osiągnięcia celów strategicznych rozwoju gminy. Do obszarów tych należą:

- środowisko naturalne,
- infrastruktura drogowa
- infrastruktura techniczna
- sfera społeczna

Plan obejmuje analizę stanu obecnego w obszarach działalności Gminy Pionki, które zostały uwzględnione w niniejszym Planie, jako najważniejsze obszary wymagające poprawy. Wynikają one ze Strategii Rozwoju Gminy Pionki na lata 2007-2020, w której zdiagnozowana została sytuacja gminy, na podstawie której wskazano główne kierunki rozwoju gminy, wyznaczono cele strategiczne i operacyjne oraz programy i zadania służące osiągnięciu celów rozwoju.

W Lokalnym Planie Rozwoju przedstawione zostały najistotniejsze projekty i zadania inwestycyjne, które powinny być zrealizowane w najbliższym okresie programowania i których realizacja powinna doprowadzić zarówno do poprawy warunków życia mieszkańców jak i do zdynamizowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Zakres realizacji projektów wiąże się z możliwościami finansowymi gminy.

W dalszej części Planu opisano ogólną charakterystykę gminy oraz aktualną sytuację w obszarach interwencji niniejszego Planu, czyli infrastrukturę drogową i techniczną oraz sferę społeczną. Przedstawione zostały zadania przyczyniające się do poprawy istniejącego stanu w danych obszarach przewidziane do realizacji w horyzoncie czasowym objętym Lokalnym Planem Rozwoju tj. w latach 2007-2013.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie i zagospodarowanie powierzchni

Gmina Pionki zlokalizowana jest w południowej części województwa mazowieckiego, we wschodniej części powiatu radomskiego. Graniczy z innymi jednostkami administracyjnymi powiatu radomskiego takimi jak: gmina Jedlnia-Letnisko, Jastrzębia, Gózd, a także z wydzielonym administracyjnie miastem Pionki oraz z gminami powiatu kozienickiego: Garbatka Letnisko, Kozienice, Głowaczów i gminami powiatu zwoleńskiego: Zwoleń i Policzna.

Spośród 13 jednostek administracyjnych powiatu radomskiego Gmina Pionki jest drugą pod względem wielkości gminą. Jej powierzchnia wynosi 23082 ha, co stanowi 15,1% powierzchni powiatu. Wyróżnia się na tle innych gmin również sposobem jej użytkowania. Ponad 63% zajmują lasy (co stawia gminę na pierwszym miejscu wśród gmin wiejskich powiatu). W innych gminach lasy zajmują znacznie mniejszy odsetek powierzchni: od 2,3% w Wierzbicy do ok. 14% w Przytyku i Jastrzębi. Gmina Pionki charakteryzuje się również najmniejszym odsetkiem użytków rolnych 31,8%, podczas gdy w innych gminach wskaźnik ten waha się od 62% do 75%.

Tabela 1. Struktura obszarowa Gminy Pionki

	Ogólna powierzchnia	23 082	100%
	w tym:		
1.	użytki rolne	7 326	31,8%
	w tym:		
	grunty orne	5920	80,8%
	sady	95	1,3%
	łąki	974	13,3%
	pastwiska	337	4,6%
2.	lasy i grunty leśne	14 642	63,4%
3.	pozostałe grunty	1114	4,8%

Źródło: dane z UG Pionki oraz GUS 2006

W gminie Pionki największy procent powierzchni stanowią lasy i grunty leśne. Należą one w większości do Kozienickiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny. Są to obszary objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych, co stwarza pewne uwarunkowania w ich zagospodarowaniu.

W skład gminy Pionki wchodzi 32 sołectwa i przysiółki: Huta, Kościuszków, Tadeuszów, Karpówka i Kamyk.

Zagospodarowanie poszczególnych wsi w gminie tworzy różnorodne układy przestrzenne dostosowane do istniejących uwarunkowań. Najczęściej występują układy liniowe, o zabudowie mniej lub bardziej skupionej, wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych. Rozproszone osadnictwo wiejskie o jednorodnej funkcji zabudowy zagrodowej pod wieloma względami stanowi bardzo nieefektywną strukturę przestrzenną. Rozproszenie osadnictwa utrudnia dostęp do infrastruktury społecznej. Czas podróży z miejsca zamieszkania do szkoły, ośrodka zdrowia czy urzędu

zwiększa się, wzrastają też koszty podróży. Efektem są m.in. problemy związane z dowozem dzieci do szkół. Dłuższe odcinki dróg wymagają większych nakładów na remonty i utrzymanie. Budowa i eksploatacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej przy małym zagęszczeniu odbiorców jest znacznie kosztowniejsza ze względu na wydłużenie niezbędnych odcinków sieci.

Struktura gminy Pionki - obejmująca 37 miejscowości wiejskich - determinuje rozwój ludności i powoduje integrowanie się pewnych zjawisk oraz problemów wewnątrz badanego obszaru. Warto zwrócić uwagę, iż osadnictwo wiejskie charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem i rozproszeniem. Wyjątkowo istotną informacją rzucającą na planowanie wszelkiego rodzaju inwestycji infrastrukturalnych (tak z zakresu infrastruktury technicznej jak i społecznej) jest fakt, iż populacja zdecydowanej większości – bo aż 26 miejscowości leżących na terenie gminy nie przekracza 300 osób (największą ze wsi jest Suskowola licząca 887 mieszkańców, najmniejszą Brzezinki liczące 70 osób).

1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Na obszarze leśnym gminy wyróżnione są lasy szczególnie chronione, które zajmują powierzchnię 14642 ha, (co stanowi 63,4% ogólnej powierzchni gminy) z czego lasy państwowe – 13986 ha. Kompleks leśny, w większości państwowy to Puszcza Kozienicka, w znacznej części leżąca w granicach gminy. Z nią związane są tereny objęte ochroną prawną, do których należą:

- *Kozienicki Park Krajobrazowy*
- *Otulina Kozienickiego Parku Krajobrazowego,*
- *Rezerваты: Brzeźniczka, Ciszek, Pionki, Ponty, Załamanek, Ługi Hetenowskie, Ponty - Dęby, Źródło Królewskie, Las Okólny Ług*
- *Stanowiska archeologiczne*
- *Użytki ekologiczne*
- *Pomniki przyrody*

1.3. Stan środowiska przyrodniczego

- Około 60% powierzchni gminy znajduje się w obrębie leja depresyjnego od ujęć głębinowych dla celów komunalnych i przemysłowych. Powierzchnia leja wynosi około 150 km², w rejonie Januszną przekroczona została rzędna regionalna o 15 m. W ostatnich latach stwierdzono, że proces ten został zahamowany dzięki ograniczeniu poboru wód na potrzeby przemysłu i bardziej oszczędnej gospodarce wodną.
- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych Zagożdżonki spowodowane jest zrzutem ścieków przemysłowych niezupełnie oczyszczonych oraz komunalnych z terenu gminy i miasta. Centralna oczyszczalnia ścieków w Pionkach oczyszcza tylko jeden z czterech zrzutów ścieków do rzeki. Zanieczyszczenie wód rzeki jest duże. Wody te zawierają ponadnormatywną zawartość fosforanów, związków azotowych i miano Coli typu kałowego.

- Konsekwencją działalności przemysłu i niedostatecznej ochrony środowiska przed skutkami tego oddziaływania na obszary leśne Puszczy Kozienickiej jest skażenie wód gruntowych, o czym świadczą m.in. zanik niektórych oczek wodnych i zwiększenie ilości posuszu.
- Znaczna część drzewostanu wykazuje uszkodzenia na skutek zanieczyszczenia powietrza. Drzewostany leżące w strefie uszkodzeń przemysłowych wymagają zmiany składu gatunkowego.
- Największymi emitentami zanieczyszczeń do powietrza zlokalizowanymi na terenie gminy Pionki są:
 - Zakład Drzewny Sp.j. K.Grzywacz w Zadobrzcu opalany drewnem,
 - Zakłady Chemiczne „BOCHEM” Sp. z o.o. – dwie kotłownie opalane gazem i olejem,
 - kotłownie indywidualne w gospodarstwach domowych,
 - komunikacja.
- Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon i nawierzchni dróg, które przy dużym natężeniu ruchu kołowego oddziałują niekorzystnie na uprawy polowe.
- Duży wpływ na stan środowiska ma także emisja niska pochodząca z palenisk domowych. Piece domowe i lokalne systemy grzewcze nie posiadają jakichkolwiek urządzeń do ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł może być 2-krotnie większa niż emisja z wszystkich kotłowni na terenie gminy.
- Głównym źródłem zanieczyszczeń są odpady budowlane pochodzące z remontów i prac rozbiórkowych w gospodarstwach rolnych, jak również odpady opakowaniowe, szczególnie z tworzyw sztucznych (opony samochodowe, plastik) oraz płyty eternitowe.
- Negatywny wpływ na stan środowiska ma nielegalny pobór surowców mineralnych głównie piasku, gdyż powoduje degradację środowiska.
- Na terenie gminy można znaleźć tereny po eksploatacji kopalni oraz gleby, które ze względu na słabą jakość i złe stosunki wodne należałoby zaliczyć do gleb zdegradowanych.

1.4. Działania prowadzące do poprawy stanu środowiska przyrodniczego:

- prowadzona jest na bieżąco likwidacja dzikich wysypisk,
- sukcesywna likwidacja nieszczelnych szamb,
- zwodociągowana została cała gmina,
- budowa kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- zamiana kotłowni opalanych węglem na kotłownie ekologiczne,
- ograniczanie odprowadzania ścieków zanieczyszczających wodę,
- tworzenie zachęt sprzyjających rozwojowi rolnictwa ekologicznego,
- zalesianie przestrzeni rolniczo nieprzydatnych

Gmina Pionki przywiązuje bardzo dużą wagę do spraw związanych z ekologią. Aktywnie współdziała z Zarządem Kozienickiego Parku Krajobrazowego, Centrum Edukacji Ekologicznej w Radomiu oraz Centrum Edukacji Ekologicznej Wsi w Krośnie. Z ekologią związane są inwestycje komunalne, prowadzona jest edukacja ekologiczna dzieci.

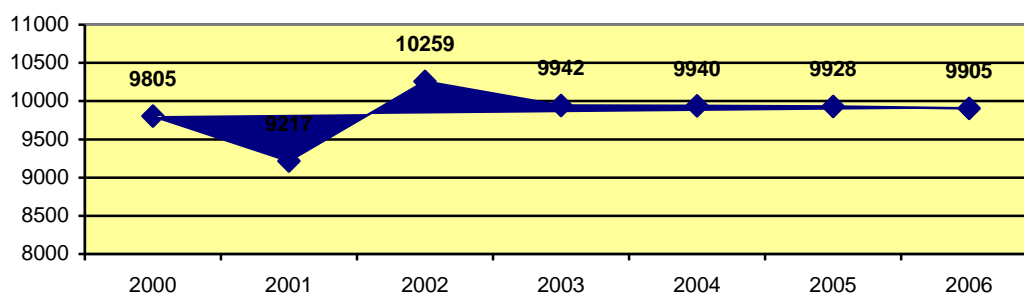
1.5. Ludność

Liczba ludności gminy Pionki na koniec 2006 roku wynosiła 9905 osoby, z czego kobiety stanowiły 49,9% ogółu mieszkańców.

Tabela 2: Liczba ludności Gminy Pionki w latach 2002 - 2006

Wyszczególnienie	Liczba ludności w latach:						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gmina Pionki	9.805	9.217	10.259	9.942	9.940	9.928	9.905

Źródło: Opracowanie i wyliczenia własne na podstawie informacji uzyskanych z UG Pionki

Jak wynika z powyższego wykresu liczba ludności utrzymuje się na stałym poziomie wynoszącym ponad 9900, z niewielkimi skokami w roku 2001 i 2002.

Ze względu na specyfikę Gminy Pionki (duże kompleksy leśne, brak miast) wskaźnik gęstości zaludnienia gminy - wynoszący ok. 43 osoby/km² - jest najniższy w powiecie i znacznie odbiega od średniej tak powiatowej (oscylującej wokół poziomu 95 osób/km²), jak i wojewódzkiej (116 osoby/km²).

2. INFRASTRUKTURA DROGOWA

2.1. Aktualny stan infrastruktury drogowej na terenie gminy

Sieć dróg na terenie gminy jest wystarczająca jednakże ich stan techniczny nie jest najlepszy.

Przez teren gminy Pionki nie przebiega żadna z dróg krajowych.

Drogi wojewódzkie to:

- nr 691 - Pionki – Laski – Garbatka – Podlas – Bąkowiec - Opactwo
- nr 737 - Radom – Pionki - Kozienice
- nr 787 - droga 737 – stacja kolejowa Pionki – Suskowola – Sucha - Zwoleń

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy wynosi 28,7 km. Największe znaczenie dla gminy ma droga wojewódzka nr 737. Łączy ona gminę Pionki i miasto Pionki z zewnętrznym układem komunikacyjnym o znaczeniu międzynarodowym, poprzez międzyregionalną drogę krajową nr 7, prowadzącą z Warszawy przez Grójec - Radom - Kielce do Krakowa, oraz drogę krajową nr 79, która prowadzi przez Warszawę - Kozienice - Zwoleń - Sandomierz.

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Pionki wynosi 41,3 km. 2/3 z tych dróg posiada nawierzchnię utwardzoną.

Tabela 3. Wykaz dróg powiatowych

L.p.	Nr nowy/stary	Nazwa drogi	km w gminie Pionki
1.	3518W (34420)	Wola Goryńska – Stare Makosy – Jedlnia	7,8
2.	3519W (34421)	Lewaszówka – Poświętne	9,4
3.	3520W (34423)	Suskowola – Policzna	1,9
4.	3521W (34425)	Czarna – Sucha	4,7
5.	3522W (34426)	Pionki - Podgóra	7,8
6.	3569W (34427)	Sucha - Męciszów	2,3
7.	3523W (34428)	Jedlnia – Sokoły – Pionki	3,5
8.	3524W (34429)	Jedlnia-Letnisko - Czarna	1,1
9.	1716W (34507)	Brzoza – Przejazd – do dr. 737	3,0
Razem			41,3

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Radomiu

System drogowy gminy Pionki uzupełniany jest przez drogi gminne, których łączna długość wynosi 107 km. Drogi te miejscami są w bardzo złym stanie technicznym, a w pewnych odcinkach są nieprzejezdne.

Tabela 4. Stan ilościowy dróg gminnych i dojazdowych

Wyszczególnienie	Ogółem stan dróg (km)	w tym: utwardzone (km)	Wskaźnik gęstości (km/100 km ²)
Drogi gminne	76,0	36,4	329,29
Drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych	31,0	8,8	134,32
Ogółem	107,0	45,2	463,61

Źródło: dane z Urzędu Gminy Pionki

Jak wynika z powyższego zestawienia na ogólny stan dróg gminnych, których długość wynosi 76 km składa się 36,4 km dróg utwardzonych oraz 39,6 km o nawierzchni nieutwardzonej. Celem samorządu gminy jest sukcesywne zastępowanie nawierzchni gruntowej na asfaltowo – bitumiczną, które to zadania zamierza zrealizować w najbliższych latach. Niezbędna z punktu widzenia potrzeb jest również budowa: tras dojazdowych do gospodarstw i posesji, dróg wewnętrznych, parkingów, chodników wzdłuż dróg w każdej wsi oraz oświetlenia ze szczególnym uwzględnieniem zorganizowania bezpiecznej drogi dla dzieci i młodzieży do szkół.

2.2. Identyfikacja problemów

- utrudniony dostęp mieszkańców z niektórych miejscowości gminy do podstawowych usług publicznych,
- konieczność budowy dróg gminnych o utwardzonej powierzchni,
- zły dojazd do pól,
- szybsza amortyzacja pojazdów,
- degradacja środowiska naturalnego (duże zużycie paliwa, wycieki oleju do gleby, duża emisja spalin),
- brak oświetlenia drogowego, co stanowi zagrożenie bezpieczeństwa zarówno kierowców, jak i pieszych,
- brak miejsc parkingowych, co powoduje tarasowanie dróg.

2.3. Zadania przyczyniające się do poprawy warunków infrastruktury drogowej

- budowa dróg gminnych i dojazdowych do pól,
- budowa parkingów,
- budowa i modernizacja oświetlenia drogowego.

3. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

3.1. Aktualna sytuacja w zakresie infrastruktury komunalnej

Ujęcia wodne

Na terenie gminy Pionki funkcjonuje pięć Stacji Uzdatniania Wody.

Tabela 5. Stacje uzdatniania wody w Gminie Pionki

Umiejscowienie stacji	Ustalona wydajność eksplo- atacyjna w m ³ /h	Wydajność za 1 półrocze 2004 roku w m ³ /d
Jedlnia	60,5	220
Augustów	17,5	52
Mireń	44,47	302
Czarna	21	103
Laski - ujęcie obecnie nie pracuje, woda dostarczana jest z ujęcia Mireń	17,57	-

Źródło: dane z U.G.

Wydajność stacji uzdatniania wody w obecnej chwili jest wystarczająca. Jakość wody po uzdatnieniu jest zadowalająca.

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej w gminie Pionki wynosi 119 km a długość przyłączy – 55,4 km. Do sieci wodociągowej podłączone jest 2607 gospodarstw.

Tabela 6. Wykaz sieci wodociągowej w Gminie Pionki

Rodzaj wodociągu	Zasięg wodociągu
Grupowy – Jedlnia	Poświętne, Jedlnia Kolonia, Jedlnia Kościelna, Brzeziny Jaśce, Brzezinki, Kieszek, Huta, Zadobrze, Stoki, Jaroszki, Kolonka.
Wiejski – Augustów	Augustów
Grupowy – Mireń	Suskowola, Działki Suskowolskie, Mireń, Sucha, Bieliny, Sałki, Płachty
Grupowy – Czarna	Czarna Wieś, Czarna Kolonia, Helenów, Marcelów, Wincentów, Kościuszków, Tadeuszków.
Grupowy – Laski	Laski, Zalesie/Trupień

Źródło: dane z U.G.

Gmina zwodociągowana jest w 100%. Stan sieci wodociągowej jest dobry. Zachodzi konieczność wymiany sieci wodociągów awaryjnych, w miejscowości Kościuszków i Żdźary. Potrzeba ta spowodowana jest tym, że są to wodociągi z lat sześćdziesiątych, częściowo zbudowane z rur cementowo-azbestowych.

Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 28,7 km. Skanalizowane wsie to Sokoły, Działki Suskowolskie, Żdźary, Jedlnia, Kieszek, Kamyk, Zalesie.

Aktualnie do kanalizacji sanitarnej podłączonych jest 834 gospodarstw, w tym indywidualnych gospodarstw rolnych – 410.

Na 37 miejscowości zlokalizowanych w gminie Pionki zbiorczą sieć kanalizacyjną posiada 8 sołectw.

Oczyszczalnie ścieków

Gmina Pionki korzysta z oczyszczalni ścieków znajdującej się w miejscowości Jedlnia. Jej wydajność to: max. 200 m³/d.

Została wybudowana w 2000 roku, jej stan techniczny jest dobry.

Sposób oczyszczania ścieków - mechaniczno-biologiczny.

Sieć ciepłownicza

W posiadaniu gminy jest siedem kotłowni przy placówkach oświatowych. W tym:

kotłownie gazowe	- szt. 2
kotłownie olejowe	- szt. 3
kotłownie węglowe	- szt. 2

Na terenie gminy występują indywidualne kotłownie do ogrzewania budynków mieszkalnych.

Elektroenergetyka

Teren gminy Pionki jest zasilany za pomocą trzech niezależnych źródeł energii.

GPZ 110/15 kV Pionki Miasto,

GPZ 110/15 kV Zwoleń,

GPZ 110/15/6 kV Pionki Pronit,

Na obszarze gminy Pionki znajduje się łącznie 87 sztuk stacji transformatorowych. Są to stacje napowietrzne 15/0,4 kV (z tego 11 stacji pracuje ponad 30 lat).

Wszystkie linie napowietrzne średniego napięcia zasilające stacje trafo pracują na napięciu 15 kV, ich łączna długość wynosi 108,1 km (z tego 75,1 km linii pracuje już ponad 15 lat).

Łączna długość kabli średniego napięcia 15 kV wyprowadzających moc z GPZ-ów, oraz zasilających stacje trafo to 6,7 km (w tym ok. 4 km pracuje ponad 20 lat).

Łączna długość linii napowietrznych i kablowych niskiego napięcia wynosi 121,3 km (w tym 91,7 km linii pracuje ponad 15 lat).

Łączna moc zainstalowanych transformatorów mocy na stacjach trafo na terenie gminy Pionki wynosi 5,5 MVA.

Maksymalne obciążenie transformatorów w okresie zimy wynosi 40%. Średnie obciążenie o okresie lata wynosi 18-23%.

Zaopatrzenie w gaz

Długość sieci gazowej w gminie wynosi 29626 mb, a korzysta z niej 335 odbiorców.

W sieć gazową zaopatrzone są miejscowości: Suskowola, Działki Suskowolskie, Żdźary, Jedlnia.

Bez dostępu do gazociągu pozostaje jeszcze 27 miejscowości.

Źródłem gazu ziemnego wysokometanowego dla gminy Pionki jest gazociąg wysokiego ciśnienia średnicy Dn 200 mm.

Gaz ten doprowadzany jest na terenie gminy do dwóch stacji redukcyjno-pomiarowych I stopnia o wydajności:

- 600 Nm³/h we wsi Januszno, zasilająca wieś Januszno,
- 3000 Nm³/h we wsi Sokoły, zasilająca wsie Jedlnia Kościelna i Żdźary.

Pozostałe wsie posiadające dostęp do gazociągu zaopatrywane są dzięki stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia, zrealizowanej na potrzeby miasta Pionki.

3.2. Identyfikacja problemów

- nierównomierne tempo budowy sieci wodociągowych (dł. 119 km) i kanalizacyjnych (dł. 28,7 km) wymuszające konieczność tymczasowej budowy szamb, stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska,
- niewystarczająca sieć gazowa,
- zły stan stacji transformatorowych.

3.3. Zadania mające na celu poprawę sytuacji w zakresie infrastruktury komunalnej

- budowa sieci kanalizacyjnej,
- budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków,
- budowa sieci gazowej (w zależności od zgłaszanych potrzeb mieszkańców),
- zmniejszenie ilości nieoczyszczonych ścieków komunalnych przedostających się do wód gruntowych i gleby,
- potrzeba doskonalenia działań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów.

4. SFERA SPOŁECZNA

4.1. Aktualna sytuacja na terenie gminy dotycząca sfery społecznej

Struktura i dynamika demograficzna

Liczba ludności gminy Pionki na koniec 2006 roku wynosiła 9905 osoby.

W gminie Pionki na koniec 2006 roku łącznie w wieku przedprodukcyjnym było 2426 osoby, czyli 24,5% ogółu ludności gminy.

W wieku produkcyjnym było łącznie 5988 osób, co stanowiło 60,5% ogółu ludności.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła łącznie 1491 osoby, czyli 15% ogółu ludności.

W podziale na mężczyzn i kobiety:

- mężczyźni – 479
- kobiety – 1012.

Procent bezrobocia liczony jako udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Pionki zmniejsza się. W 2004 roku wynosił 28,1%, w 2005 – 25,9%, a na koniec 2006 roku – 24,2%. Mimo to, stopa bezrobocia w gminie jest znacznie wyższa niż w innych gminach powiatu radomskiego. Należy zaznaczyć, że powiat radomski znajduje się na trzecim miejscu w kraju (po powiecie szydłowieckim i gołdapskim) pod względem stopy bezrobocia.

Bezpieczeństwo publiczne

Na straży porządku i bezpieczeństwa na terenie Gminy Pionki stoi Komisariat Policji w mieście Pionki oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy.

Do zadań policji należy dbanie o bezpieczeństwo drogowe oraz przeciwdziałanie przestępczości. Mówiąc o wielkości ogólnej liczby zdarzeń drogowych na poszczególnych drogach można stwierdzić, że do największej liczby wypadków i kolizji dochodzi w ramach ruchu tranzytowego na 3 drogach wojewódzkich, jednak niebezpiecznie jest również na drogach gminnych.

Zarówno stan etatowy policji i wyposażenie techniczne nie pozwalają skutecznie przeciwdziałać przestępczości. Dodatkowym elementem utrudniającym działanie policji jest specyfika obszaru gminy, tzn. fakt rozrzucenia na dużym terenie szeregu niewielkich wsi i osad.

Straż pożarna

Na stan bezpieczeństwa pożarowego na terenie gminy oddziałują bliskość miasta Pionki i znajdujących się tam szeregu instalacji, mogących stanowić potencjalne niebezpieczeństwo.

Zagrożenia pożarowe mogą tworzyć ponadto:

- transportowanie materiałów niebezpiecznych szlakami kolejowymi i drogami (głównie wojewódzkimi),
- kompleksy leśne zakwalifikowane do I kategorii zagrożenia pożarowego,
- gospodarstwa rolne (łatwopalne budynki mieszkalne i gospodarskie, składowanie naturalnych materiałów palnych jak słoma, siano itp., innych łatwopalnych, jak olej napędowy, etylina, zły stan techniczny instalacji i urządzeń elektrycznych).

Na terenie samej gminy nie ma siedziby żadna jednostka Państwowej Straży Pożarnej, funkcjonuje natomiast 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Poniżej przedstawiono ich umiejscowienie, wyposażenie oraz ilość przeprowadzonych akcji w 2006 roku.

Tabela 7. Charakterystyka OSP

Lp.	Nazwa	Rodzaj samochodów	Požary	Zagrożenia miejscowe	Razem akcji
1.	OSP Czarna	Star 66 Star 25	2	1	3
2.	OSP Jaroszki	Star 66 Żuk GLM	1	-	1
3.	OSP Jedlnia	Tatra Żuk GLM	11	4	15
4.	OSP Laski	GBA 2,5/16	8	4	12
5.	OSP Sucha	Star 66 – GBA	21	4	25
	Razem		43	13	56

Źródło: dane otrzymane od Komendanta Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych

Dla zapewnienia należytego bezpieczeństwa obywateli niezbędne jest odpowiednie wyposażenie jednostek OSP, co w dużym stopniu przyczynia się do szybkości i skuteczności likwidowania zagrożeń oraz w większym stopniu zapobieganie im.

Ochrona zdrowia

W gminie Pionki istnieją 3 placówki podstawowej opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Ośrodek Zdrowia w Poświętnym,
- Indywidualna Praktyka Lekarza Rodzinnego w Suskowieli (placówka ta jako jedyna w woj. radomskim i jedna z niewielu w kraju realizuje finansowany ze środków Funduszu PHARE program szkolenia lekarzy domowych) ,
- Ośrodek Zdrowia w Czarnej.

Kadry medyczne to 3 lekarzy medycyny oraz 2 lekarzy stomatologów.

Pomoc społeczna

W gminie Pionki problemami opieki społecznej zajmuje się przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Współpracuje on z organizacjami i instytucjami znajdującymi się na terenie miasta Pionki, gdyż na terenie samej gminy nie funkcjonują instytucje realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej. Na udzielenie pomocy w 2006 roku wydatkowano 816.878 złotych (z czego 383.148 złotych w ramach zadań zleconych).

Na terenie gminy Pionki przyznano w 2006 roku świadczenia 489 rodzinom. Liczba ta uwzględnia wszelkie - z wyłączeniem osób otrzymujących jedynie zasiłki

rodzinne i pielęgnacyjne - świadczenia przyznawane w ramach zadań zleconych i zadań własnych gminy, bez względu na ich źródło finansowania, rodzaj, liczbę i formę.

Problem ubóstwa łączy się z problemem bezrobocia, co najlepiej widoczne jest na przykładzie zasiłków okresowych przyznawanych przede wszystkim rodzinom bezrobotnych. Tą specyficzną formą pomocy objętych zostało na terenie gminy 101 osób. W grupie klientów pomocy społecznej zarejestrowanych jest wiele rodzin, w których występuje bezrobocie co najmniej 1 osoby. Problem bezrobocia jest o tyle istotny, iż poza zubożeniem mieszkańców rzutuje też na zmiany w psychice, wzrost frustracji i patologii. Ponadto rodziny bezrobotnych (zwłaszcza wielodzietne, patologiczne czy niepełne) często z przyczyn finansowych rezygnują ze specjalistycznego leczenia czy wykupu leków.

Tabela 8. Główne powody przyznawania pomocy w gminie Pionki.

Powód	Liczba rodzin
ubóstwo	226
bezdomność	1
bezrobocie	400
niepełnosprawność	73
długotrwała choroba	55
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	244
przemoc w rodzinie	9
alkoholizm	88
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6
zdarzenia losowe	2

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych uzyskanych z UG Pionki

Znaczącą - ze względu na dużą liczbę osób korzystających - formą pomocy są świadczenia celowe, przyznawane jednorazowo na pokrycie podstawowych potrzeb bytowych, takich jak:

- koszt świadczeń zdrowotnych,
- odzież,
- pokrycie wydatków powstałych w wyniku zajścia zdarzenia losowego,
- posiłki,
- żywność,
- opał,
- koszty pogrzebu,
- koszty za pobyt w domu pomocy społecznej.

Świadczenia celowe przyznawane są w postaci zasiłku pieniężnego lub w naturze.

Zasiłek nie zaspokaja niezbędnych potrzeb życiowych członków rodziny, co staje się przyczyną do poszukiwania innych możliwości uzupełnienia środków finansowych budżetu domowego. Indywidualne poszukiwanie pracy bardzo często kończy się niepowodzeniem. Najczęściej podejmowana jest praca „na czarno” w okresie letnim. W roku 2006 zaobserwowano zjawisko wyjazdów członków rodzin za granicę w celach zarobkowych. W niektórych przypadkach wyjazdy za pracą kończyły się niepowodzeniem. Również powodem pogorszenia się sytuacji materialnej rodziny jest nagła choroba jednego z członków rodziny, a posiadanie niskich dochodów nie wystarcza na utrzymanie tych rodzin.

Znaczną część klientów tutejszego Ośrodka stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W tej grupie osób występują konflikty, ubóstwo wynikające z niezaradności życiowej, z zaburzeń więzi rodzinnych między małżonkami lub dziećmi, przemocy domowej. Do bezradności rodziny prowadzą w większości przypadków długotrwałe: bezrobocie, alkoholizm, mała aktywność zawodowa i społeczna i pełnią one jedynie funkcję złudnej ucieczki od problemów życia codziennego. Nowym zaobserwowanym zjawiskiem występującym w środowisku w ostatnim czasie jest wzrost liczby rozwodów i separacji oraz przemoc w rodzinie.

Co do tzw. struktury ubóstwa, to w najtrudniejszej sytuacji są osoby starsze. Szacuje się także, iż w większym stopniu problemem ubóstwa dotknięta jest wieś niż miasto (co wprost przekłada się na sytuację gminy wiejskiej, takiej jak Pionki).

W gminie Pionki, podobnie jak i w całej Polsce, w związku z faktem, iż potrzeby określone corocznie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są z reguły wyższe niż możliwości wynikające z przyznawanego budżetu, by objąć pomocą jak najwięcej rodzin będących w trudnej sytuacji przyznaje się zasiłki okresowe w zaniżonej wysokości i z mniejszą częstotliwością niż wskazują na to potrzeby. Ośrodek Pomocy Społecznej uciekać się musi także i do niekonwencjonalnych metod działania, takich jak pozyskiwanie środków ze zbiorów publicznych czy od indywidualnych sponsorów.

Tabela 9. Formy pomocy społecznej w gminie Pionki w roku 2006

forma pomocy:	ilość beneficjentów:
zasiłki stałe	45 (osób)
zasiłki okresowe	105
składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe	22
składki zdrowotne	35
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5
usługi opiekuńcze realizowane z zadań własnych	31
pomoc w postaci pracy socjalnej (niepieniężnej)	211
zasiłki celowe i celowe specjalne	307
zdarzenia losowe	165
schronienie	2

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych uzyskanych z UG Pionki

W ewidencji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej figuruje 80 osób niepełnosprawnych, którzy posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W Rejonowym Biurze Pracy w Pionkach zarejestrowanych jest 15 osób niepełnosprawnych z terenu gminy Pionki. Na terenie gminy zamieszkuje 14 osób ze schorzeniami ruchu, którzy poruszają się za pomocą wózka inwalidzkiego.

Oświata

Na obszarze gminy funkcjonuje 7 placówek oświatowych publicznych o profilu podstawowym i gimnazjalnym:

Publiczny Zespół Szkół w Jedlni

Publiczny Zespół Szkół w Suskowioli

Publiczna Szkoła Podstawowa w Augustowie

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Czarnieckiego w Czarnej

Publiczna Szkoła Podstawowa w Jaroszkach

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Laskach

Publiczna Szkoła Podstawowa w Sucheju

Od momentu przejęcia przez gminę zadań związanych ze szkolnictwem podstawowym i gimnazjalnym, sukcesywnie prowadzone są prace remontowe i modernizacyjne w obiektach oświatowych, niemniej potrzeby w tym zakresie w dalszym ciągu znacznie przewyższają możliwości finansowe gminy. Ostatnio przeprowadzone remonty i rozbudowy budynków szkolnych pozwalają stwierdzić, iż stan techniczny szkół jest zadowalający. Niestety tylko PZSz w Jedlni i PZSz w Suskowitzi posiadają boiska sportowe. Dla dzieci w wieku szkoły podstawowej ważne jest zapewnienie właściwej kondycji fizycznej oraz zapoznanie dzieci z zasadami gier zespołowych. Dlatego jednym z priorytetów gminy jest budowa boisk przy pozostałych PSP w gminie.

Sport

Z działalnością sportową związane są też kluby sportowe działające na terenie gminy. Niestety zarówno ich liczba, jak i oferta, jaką stwarzają mieszkańcom w zakresie uprawiania poszczególnych dyscyplin nie jest zbyt bogata. Sprowadza się właściwie do Szkolnych Klubów Sportowych:

- działającego przy Publicznym Zespole Szkół w Suskowitzi SKS „Gryf” (dyscypliny: unihokej, piłka siatkowa, piłka nożna),
- działającego przy Publicznej Szkole Podstawowej w Czarnej SKS „Heros” (dyscypliny: piłka nożna, piłka siatkowa).

W związku z tak ubogą ofertą, ogromna rola w promowaniu sportu i rekreacji na terenie gminy spada na barki szkół i uczącej w nich kadry, oraz pasjonatów sportu.

Na terenie gminy odbywają się m.in. takie cykliczne imprezy sportowe jak:

- gminne rozgrywki w piłkę nożną o Puchar Wójta,
- gminne zawody sportowo-pożarnicze dla jednostek OSP z obszaru gminy.

Warto zwrócić uwagę, iż wszelkie zawody sportowe cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem - nie tylko wśród dzieci i młodzieży, ale również wśród całej lokalnej społeczności. Pokazuje to jak olbrzymie zapotrzebowanie na sport występuje wśród mieszkańców gminy Pionki.

Rekreacja i baza turystyczna

Na terenie gminy nie występują obiekty wypoczynkowe, znajdują się natomiast obiekty rekreacyjne – przygotowane jako gospodarstwa agroturystyczne:

- nauka jazdy konnej (w miejscowości Jaśce i Huta),
- obozy konne w okresie letnim (w miejscowości Karpówka).

Ponadto kilka kolejnych właścicieli gospodarstw ukończyło kurs agroturystyczny i w przyszłości będą w nich organizowane gospodarstwa agroturystyczne.

Niestety w gminie Pionki brak jest pensjonatów, zajazdów i hoteli, a skromna baza noclegowa znajduje się w ościennych jednostkach samorządowych (mieście Pionki, Jedlni Letnisko, Garbatce Letnisko).

Gmina Pionki stanowiąc obszar drugiej kategorii atrakcji turystycznej w skali kraju, ma potencjalną możliwość wykorzystania swego obszaru dla funkcji turystyki i rekreacji.

Przykładem jest Park Krajobrazowy ustanowiony na obszarze Puszczy Kozienickiej, który może pełnić poza funkcją ochronną również funkcje turystyczne, choć aktywność turystyczna w rezerwach częściowych (w gminie istnieje 7 rezerwatów częściowych i 1 ścisły) ograniczać musi się jedynie do ruchu krajoznawczego, którego głównym motywem jest poznanie i który - co jest szansą dla gminy - nie wymaga kompleksowego zagospodarowania turystycznego.

Na terenie Puszczy Kozienickiej utworzono 6 ścieżek dydaktycznych.

Przez gminę biegnie szereg szlaków turystycznych służących pieszym, rowerzystom i zmotoryzowanym. Infrastruktura w postaci sieci parkingów i miejsc postoju wyposażona jest w urządzenia umożliwiające wypoczynek i spożywanie posiłku w puszczy.

Dobre warunki rozwoju znajduje w gminie Pionki budownictwo lotniskowe. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 1986 roku ze zmianami uchwalonymi w 1990 roku, wyznaczył na obszarze gminy 3 rejony przeznaczone pod zagospodarowanie lotniskowe:

- wieś Augustów otoczona lasami kompleksu Puszczy Kozienickiej przy drodze wojewódzkiej Nr 737 Kozienice – Radom,
- położony na skraju puszczy zespół wsi: Kieszek, Stoki, Zadobrze, Kolonka,
- zespół wsi Januszno i Krasna Dąbrowa.

Realizacja zabudowy lotniskowej ma miejsce w Kieszku i Kolonce (30 budynków zrealizowanych w ostatnim dziesięcioleciu). Ponadto w kilku miejscowościach domy rekreacyjne całoroczne znalazły miejsce w siedliskach wiejskich, których funkcja ulega przekształceniu z rolniczej na rekreacyjną (Augustów, Stoki, Kieszek, Krasna Dąbrowa, Jaroszki).

Ponadto plan miejscowy zakłada zagospodarowanie turystyczne miejscowości Płachty, gdzie teren użytkowany jest obecnie rekreacyjnie „na dziko” bez żadnego wyposażenia. Projekt zakłada użytkowanie tego terenu bez możliwości zabudowy domkami campingowymi z dopuszczeniem lokalizacji małej gastronomii, obiektów sezonowych i całorocznych. Teren ten obejmuje obszar około 10 ha.

Przygotowane są plany budowy trzech zbiorników wodnych wraz z terenami rekreacyjnymi we wsiach Sałki, Januszno i Jaśce. Będą one wchodziły w skład wojewódzkiego systemu tzw. małej retencji. Uzupełnieniem będą działania prowadzące do rozwoju agroturystyki lokalnej (planowana we wsiach Krasna, Januszno, Sałki, Mireń).

4.2. Identyfikacja problemów sfery społecznej:

- wysoki poziom bezrobocia, w tym wysoka liczba osób trwale bezrobotnych,
- związany z bezrobociem postępujący spadek poziomu życia, frustracje, wzrost patologii,
- deficyt miejsc pracy,
- ogromne obciążenia budżetu wydatkami na pomoc socjalną,
- niedostateczne wyposażenie szkolnych pracowni specjalistycznych,
- brak przyszkolnych boisk sportowych,

- brak obiektów sportowych umożliwiających uprawianie sportu przez miejscową ludność,
- niedostateczne wyposażenie i zły stan lokalowy Ochotniczych Straży Pożarnych,
- złe warunki lokalowe Urzędu Gminy, co jest przyczyną niedostatecznie dobrej obsługi klientów,
- brak odpowiedniej bazy sportowej,
- brak ośrodków kultury,
- niska aktywność społeczności lokalnej i brak chęci do działania,
- słabe wyposażenie w sprzęt służb bezpieczeństwa publicznego,
- bariery architektoniczne uniemożliwiające swobodny dostęp osobom niepełnosprawnym do budynków użyteczności publicznej.

4.3. Zadania mające na celu poprawę sytuacji społecznej

- rozwój edukacji i dostosowanie profilu kształcenia do wymogów i potrzeb rynku,
- dokształcanie dorosłych,
- propagowanie różnych imprez sportowych wśród młodzieży,
- pobudzanie lokalnej społeczności do podejmowania inicjatyw lokalnych,
- ograniczenie i stopniowa likwidacja bezrobocia,
- podniesienie standardu szkolnych pracowni,
- utrzymanie obiektów użyteczności publicznej na wysokim poziomie,
- podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej,
- kultywowanie zwyczajów, tradycji i historii związanych z gminą,
- zwiększenie ilości obiektów sportowych,
- zainicjowanie powstania nowych placówek kultury,
- poprawa obsługi klientów urzędu,
- konieczność rozbudowy budynku Urzędu Gminy,
- doposażenie i poprawa bazy lokalowej jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

III. PROGRAMY I ZADANIA INWESTYCYJNE NA LATA 2007-2013

Jak wspomniano we wstępie niniejszego dokumentu programy i zadania wybrane do realizacji w latach 2007-2013 są komplementarne z zadaniami zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Pionki, czyli przyczyniają się do osiągnięcia nadrzędnego celu, którym jest zrównoważony rozwój gminy i podniesienie jakości życia mieszkańców. Niektóre z zadań można podporządkować kilku celom strategicznym, czy operacyjnym, co świadczy o ich ważności w rozwoju gminy.

Priorytetowym i najważniejszym programem, jest niedopuszczenie do dalszej degradacji istniejącej infrastruktury drogowej i zdecydowaną poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz infrastruktury technicznej, która jest wyznacznikiem poziomu cywilizacyjnego i warunków życia mieszkańców.

Kolejnym zakresem działań podejmowanych przez władze gminy są zadania dotyczące infrastruktury społecznej. Jakość i dostępność tych usług jest niezwykle ważna, ponieważ wpływa na atrakcyjność obszaru gminy nie tylko dla mieszkańców, ale również dla potencjalnych inwestorów i turystów.

Poniżej wyszczególnione zostaną programy i zadania, które winny być realizowane w pierwszej kolejności.

1. Programy i zadania z obszaru infrastruktury drogowej

Uzasadnienie

Modernizacja infrastruktury drogowej zniesie jedną z największych barier hamujących dochodowe inwestycje, którym zły stan dróg uniemożliwia rozwój. Zatem niniejsze działania są skierowane na rozbudowę i modernizację sieci dróg niezbędnych do rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez m.in.: udostępnienie nowych i zwiększenie atrakcyjności istniejących terenów inwestycyjnych, wzmocnienie w zakresie rozwoju zasobów ludzkich i polityki społecznej poprzez poprawę mobilności i warunków podróżowania oraz stworzenie nowych możliwości w zakresie zatrudnienia.

Życie mieszkańców gminy Pionki w dużej mierze uzależnione jest od miasta Pionki, gdzie znajdują się usługi o szerszym zakresie uzupełniające usługi świadczone na terenie gminy. Należy zaliczyć do nich: szkolnictwo ponadgimnazjalne, rozszerzone usługi medyczne, placówki kultury, banki, miejsca pracy itp. Najlepsze warunki życia mają mieszkańcy miejscowości położonych najbliżej ośrodka miejskiego, znacznie gorsze mieszkańcy oddalonych wsi. W celu wyrównania szans mieszkańców w dostępie do usług bardzo duże znaczenie odgrywa jakość dróg umożliwiających dogodny dojazd do miasta.

Ponadto sieć dróg znajdujących się na terenie gminy umożliwia przemieszczanie się mieszkańców do sklepów, kościoła, ośrodka zdrowia, a przede wszystkim dojazd dzieci do szkół.

Dlatego niezbędne jest podejmowanie inwestycji związanych z budową i modernizacją dróg gminnych oraz powiatowych znajdujących się w granicach gminy, których stan techniczny powinien być dobry ze względu na bezpieczeństwo mieszkańców a w szczególności dzieci. Ważna ze względów bezpieczeństwa obywateli jest również infrastruktura drogowa, m.in. oświetlenie dróg, chodniki.

Duże znaczenie zarówno dla mieszkańców (ich wygody i bezpieczeństwa), jak również dla ochrony środowiska odgrywają parkingi, szczególnie niezbędne przy obiektach użyteczności publicznej, szkołach, kościołach, sklepach.

1.1. Budowa dróg gminnych

Program ten realizuje cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Pionki na lata 2007-2020:

- ♦ I cel strategiczny - Poprawa jakości usług komunalnych świadczonych przez gminę
 - 1 cel operacyjny - Poprawa komunikacji w gminie

Cele realizacji programu:

- Poprawa warunków życia mieszkańców
- Ułatwienie transportu
- Poprawa bezpieczeństwa drogowego
- Rozwój przedsiębiorczości
- Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej
- Dostępność komunikacyjna miejscowości z obszaru gminy
- Poprawa estetyki wsi
- Ochrona środowiska naturalnego
- Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej gminy

Zadania:

	Nazwa zadania – lokalizacja	Zakres	Okres realizacji	Szacunkowy koszt w zł
1.	Budowa drogi Jedlnia Kolonia	1900 mb	2007-2008	861 759
2.	Budowa drogi Płachty	800 mb	2007	450 977
3.	Budowa drogi Czarna – Walerów	1200 mb	2007-2008	750 000
4.	Budowa drogi Januszno	1000 mb	2007	550 000
5.	Budowa drogi Augustów	2500 mb	2008	1 378 601
6.	Budowa drogi Suskwoła – Bieliny	1200 mb	2008	800 000
7.	Budowa drogi Czarna – Zastaw	2000 mb	2009	1 200 000
8.	Budowa drogi Czarna	800 mb	2008	500 000
9.	Budowa drogi Jaroszki – Stoki	800 mb	2009	1 000 000
10.	Budowa drogi Poświętne	1200 mb	2010	1 000 000
11.	Budowa drogi Czarna – Kościuszków	2100 mb	2010	1 500 000
12.	Budowa drogi Tadeuszów	1500 mb	2010	800 000
13.	Budowa drogi Działki Januszno	1000 mb	2010	600 000

1.2. Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego

Program ten realizuje cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Pionki na lata 2007-2020:

- ♦ I cel strategiczny - Poprawa jakości usług komunalnych świadczonych przez gminę
 - ♦ 2 cel operacyjny - Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej
- oraz
- ♦ II cel strategiczny - Rozwój usług publicznych
 - ♦ 2 cel operacyjny - Wzrost bezpieczeństwa obywateli

Cele programu:

- Wzrost bezpieczeństwa kierowców
- Wzrost bezpieczeństwa pieszych
- Zmniejszenie przestępczości (kradzieże, włamania, rozboje)

Zadania:

	Nazwa zadania – lokalizacja	Okres realizacji	Szacunkowy koszt w zł
1.	Modernizacja oświetlenia w m. Laski	2007	35 000
2.	Budowa oświetlenia w m. Brzezinki – Poświętne	2008	50 000
3.	Budowa oświetlenia w m. Działki Suskowolskie - Laski	2008	50 000
4.	Budowa oświetlenia w m. Jedlnia – Sokoły	2008	70 000
5.	Budowa oświetlenia w m. Suskowola - Sucha	2010	110 000
6.	Budowa oświetlenia w m. Wincentów – Czarna	2010	50 000
7.	Budowa oświetlenia w m. Kolonka – Jedlnia	2011-2012	120 000
8.	Budowa oświetlenia w m. Sokoły - Żdźary	2013	40 000

1.3. Budowa parkingów

Program ten realizuje cele Strategii Rozwoju Gminy Pionki:

- ♦ I cel strategiczny - Poprawa jakości usług komunalnych świadczonych przez gminę
 - ♦ 2 cel operacyjny - Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej
- oraz
- ♦ II cel strategiczny - Rozwój usług publicznych
 - ♦ 2 cel operacyjny - Wzrost bezpieczeństwa obywateli

Cele programu:

- Wygoda dla mieszkańców, przyjezdnych, turystów
- Wzrost bezpieczeństwa kierowców
- Wzrost bezpieczeństwa pieszych

Zadania:

Lp.	Nazwa zadania – lokalizacja	Zakres	Okres realizacji	Szacunkowy koszt w zł
1.	Budowa parkingu w m. Jedlnia	2000 m ²	2009	200 000
2.	Budowa parkingu w m. Sucha	1000 m ²	2010	200 000

1.4. Oczekiwane wskaźniki realizacji zadań z infrastruktury drogowej

Produktami będącymi efektem ww. zadań będą:

- długość nowo wybudowanych dróg o nawierzchni utwardzonej – 18 000 mb,
- nowo wybudowane lampy oświetleniowe – na trasie łączącej 14 miejscowości,
- zmodernizowane lampy oświetleniowe – 200 szt.,
- 2 parkingi o łącznej powierzchni 3 000 m².

Wśród **rezultatów** należy wymienić:

- poprawa bezpieczeństwa jazdy i bezpieczeństwa pieszych,
- skrócenie czasu podróży,
- zwiększenie długości dróg o nawierzchni utwardzonej,
- zmniejszenie emisji spalin,
- zmniejszenie emisji hałasu,
- ułatwienie transportu,
- łatwiejszy dojazd do pól.

Oddziaływanie efektów wdrożenia ww. zadań będzie przejawiać się w następujący sposób:

- poprawa jakości życia mieszkańców,
- zwiększenie dostępności obszaru gminy,
- wzrost bezpieczeństwa,
- poprawa stanu środowiska naturalnego (mniejsza emisja spalin),
- rozwój przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki,
- usprawnienie komunikacji,
- wzrost zainteresowania inwestorów lokowaniem działalności na terenach posiadających dobry dojazd.

1.5. Spójność zadań z innymi programami

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego – *priorytet III - Regionalny system transportowy*;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku - *cel strategiczny „Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju”*
 - *cel pośredni 4 „Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych”*
 - *kierunek działań*
 - 4.1 *„Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportu w regionie, w tym lotnictwa cywilnego”,*
 - 4.3 *„Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich”.*

2. Programy z zakresu infrastruktury technicznej

Bardzo ważnym zadaniem samorządu gminnego jest ochrona środowiska i zapewnienie podstawowych usług dla gospodarki i ludności wiejskiej. Do działań prowadzących do zrealizowania tych zamierzeń należą przede wszystkim: rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa oczyszczalni ścieków, zmiana systemu ogrzewania z węglowego na ekologiczne.

Biorąc pod uwagę fakt, iż Gmina Pionki zwodociągowana jest w 100% konieczne jest uzupełnienie kanalizacji, poprzez budowę sieci kanalizacyjnych. Na terenach gminy znajduje się dużo nieszczelnych szamb, a niejednokrotnie ścieki zbierane są w zbiornikach bezodpływowych bądź w osadnikach gnilnych skąd są wywożone na pola lub przesączają się do gruntu lub cieków wodnych. Dlatego konieczne jest, aby w pierwszej kolejności realizowane były inwestycje związane z budową kanalizacji.

Przewiduje się, że działania te przyczynią się do rozwiązywania podstawowych problemów ochrony środowiska na terenach wiejskich, a pośrednio służyć będą poprawie jakości wód i powierzchni ziemi. Podstawowe pozytywne oddziaływania związane będą z wprowadzeniem rozwiązań, które pozwolą ludności obszarów wiejskich na zgodne z przepisami gospodarowanie ściekami i odpadami.

Rozbudowa infrastruktury powinna być priorytetem dla samorządu, ponieważ poprawa sytuacji w tej dziedzinie przybliży osiągnięcie wszystkich celów strategicznych – wpływa na standard życia mieszkańców, ułatwia rozwój nowoczesnego, ekologicznego rolnictwa, umożliwia tworzenie nowych przedsiębiorstw i podnosi zainteresowanie terenami pod inwestycje mieszkaniowe, rekreacyjne i gospodarcze.

Opisywane działania zawierają jednak w sobie także ładunek potencjalnych, możliwych oddziaływań niepożądanych. Są one związane z prawdopodobnym wzrostem zużycia wody (w efekcie dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej) i większemu wytwarzaniu odpadów. Stąd pożądanym byłoby powiązanie tych prac z działalnością edukacyjną w zakresie oszczędnego i efektywnego korzystania z zasobów. Niekorzystny wpływ – choć o małej skali – związany może być z zajmowaniem terenu pod nowe inwestycje.

2.1. Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej

Program ten realizuje cele Strategii Rozwoju Gminy Pionki:

- ♦ I cel strategiczny - Poprawa jakości usług komunalnych świadczonych przez gminę
 - 3 cel operacyjny - Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej

oraz:

- ♦ III cel strategiczny - Gmina przyjazna dla środowiska
 - 1 cel operacyjny - Inwestycje proekologiczne
 - program 1.2. - Gospodarka ściekowa

Program ten realizuje również pozostałe cele strategiczne:

- ♦ II - Doskonalenie infrastruktury społecznej
- ♦ IV - Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej
- ♦ V - Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa
- ♦ VI - Kreowanie odpowiedniego klimatu do inwestowania na terenie gminy oraz rozwój przedsiębiorczości

Cele realizacji programu:

- Poprawa warunków życia mieszkańców
- Skanalizowanie całego obszaru gminy
- Stworzenie lepszych warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- Ochrona środowiska przyrodniczego
- Poprawa warunków dla rozwoju rolnictwa, turystyki, agroturystyki
- Poprawa stanu zasobu wód
- Likwidacja szamb i wywożenia nieczystości „na dziko”

Zadania:

Lp.	Nazwa zadania – lokalizacja	Zakres	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł
1.	Budowa kanalizacji w m. Poświętne	1200 mb	2007	313 700
2.	Dokumentacja kanalizacji w m. Sucha – Mireń		2007	89 700
3.	Opracowanie dokumentacji kanalizacji w m. Czarna		2007	150 000
4.	Budowa kanalizacji w m. Suskowola	8500 mb	2008	3 971 662
5.	Budowa kanalizacji w m. Laski	6800 mb	2008	3 554 391
6.	Budowa kanalizacji w m. Sucha - Mireń	10000 mb	2009	3 989 980
7.	Budowa kanalizacji w m. Czarna	8000 mb	2010-2011	5 000 000
8.	Budowa kanalizacji w m. Tadeuszów	3000 mb	2009	1 000 000
9.	Budowa kanalizacji w m. Augustów	8000 mb	2009	3 000 000
10.	Budowa kanalizacji w m. Jaśce	4000 mb	2010	1 500 000
11.	Budowa kanalizacji w m. Jaroszki, Brzezinki	5000 mb	2010-2011	2 000 000
12.	Budowa kanalizacji w m. Brzeziny	2500 mb	2010	1 500 000
13.	Budowa kanalizacji w m. Stoki	5000 mb	2010	1 500 000
14.	Budowa kanalizacji w m. Wincentów	3000 mb	2011	1 000 000
15.	Budowa kanalizacji w m. Kościuszków	3000 mb	2011	1 000 000
16.	Budowa kanalizacji w m. Adolfin	5000 mb	2011-2012	2 500 000
17.	Budowa kanalizacji w m. Marcelów	3000 mb	2011-2012	1 200 000
18.	Budowa kanalizacji w m. Płachty – Sałki	3000 mb	2012	1 500 000
19.	Budowa kanalizacji w m. Helenów	5000 mb	2013	1 500 000
20.	Budowa kanalizacji w m. Bieliny	4000 mb	2013	1 500 000

2.2. Wskaźniki realizacji zadań z zakresu kanalizacji

Produkty:

- długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 88 000 mb (88 km),

Rezultaty:

- zwiększenie ilości osób korzystających z kanalizacji,
- zlikwidowanie szamb,
- całkowite uzbrojenie terenu gminy w infrastrukturę wodno-ściekową,
- zminimalizowanie ilości nieoczyszczonych ścieków komunalnych przedostających się do wód gruntowych i gleby.

Oddziaływanie:

- poprawa jakości życia mieszkańców,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- rozwój przedsiębiorczości,
- zwiększenie atrakcyjności gminy dla potencjalnych inwestorów oraz turystów,
- zmniejszenie bezrobocia.

2.3. Spójność zadań z innymi programami

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego – *priorytet IV - Inwestycje w ochronę środowiska*;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – *Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej; Działanie – Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej*;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku - *cel strategiczny „Zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym”*
 - *cel pośredni 4 „Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych”*
 - *kierunek działań: 4.2. „Wzmocnienie potencjału rozwojowego ośrodków subregionalnych i małych miast”, 4.3 „Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich”.*

3. Programy i zadania z zakresu sfery społecznej

Sfera społeczna obejmuje szereg obszarów dotyczących bezpośrednio mieszkańców gminy i wpływających na poziom ich życia. Należą do nich m.in. bezpieczeństwo mieszkańców, pomoc społeczna, oświata, usługi publiczne świadczone przez gminę, opieka zdrowotna, sport itp.

Ważnym elementem życia każdej społeczności jest odpowiedni stan obiektów użyteczności publicznej takich jak szkoły, urzędy itp. Niezwykle ważne jest funkcjonowanie w każdej strukturze stworzonej przez daną społeczność placówek typu świetlice, domy kultury, obiekty sportowe - to one pozwalają zapełnić wolny czas, rozwijać swoje zainteresowania. Dlatego niezbędna jest modernizacja, rozbudowa i unowocześnianie obiektów szkolnych i kulturalnych. W zakres tych działań powinny wchodzić również zadania polegające na rozwoju infrastruktury sportowej na terenie gminy. Przy modernizacji czy budowie obiektów użyteczności publicznej należy uwzględniać również potrzeby osób niepełnosprawnych.

Podniesienie poziomu nauczania i stworzenie odpowiednich warunków dydaktycznych to droga w kierunku wyrównywania szans społeczności wiejskich do poziomu edukacji mieszkańców miast. Nowoczesne dobrze wyposażone placówki oświatowe na terenie gminy powinny być głównym stymulatorem rozwoju społecznego gminy. Placówki te powinny wyrównywać szanse edukacyjne młodzieży, posiadać programy dostosowane do zmieniającego się zapotrzebowania i rosnących wymogów otoczenia (rozwój nauczania języków obcych, wykorzystanie w procesie dydaktycznym dostępu do internetu).

Rozwój infrastruktury sportowej na terenie gminy niewątpliwie przyczyni się do poprawy zdrowia wśród młodzieży i mieszkańców gminy. Nie bez znaczenia jest fakt, iż zorganizowanie młodzieży wolnego czasu w obrębie nowo powstałych obiektów sportowych może przyczynić się do spadku poziomu patologii (alkoholizm, narkomania, etc.), przestępczości a tym samym wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców.

Doskonalenie opieki socjalnej szczególnie istotne wobec znacznego zubożenia wsi to podstawowe zadanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Aktywizowanie mieszkańców w poszukiwaniu pracy bądź innych źródeł dochodów oraz pomoc niepełnosprawnym i rodzinom patologicznym to główne kierunki działania.

Zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego w gminie należy do jednostek OSP, dlatego ważne jest, aby były one wyposażone w profesjonalny sprzęt ratowniczy i posiadały odpowiednią bazę lokalową.

Poziom usług świadczonych przez Urząd Gminy ma bardzo duże znaczenie dla mieszkańców gminy, potencjalnych inwestorów, turystów i pracowników urzędu. Odpowiednia obsługa klientów urzędu uczyni Gminę Pionki bardziej przyjaznym miejscem dla mieszkańców oraz dla potencjalnych inwestorów. Aby usprawnić system obsługi niezbędne są szkolenia pracowników, wprowadzanie zintegrowanych systemów zarządzania jakością oraz zintegrowanych systemów informacyjnych. Niezbędne do tego są odpowiednie warunki lokalowe, których niestety Urząd Gminy Pionki nie posiada. Budynek, w którym obecnie mieści się Urząd Gminy jest stanowczo za mały, dlatego zachodzi konieczności rozbudowania i zlokalizowania w nim Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (w chwili obecnej znajduje się on w innym lokalu). Z pewnością działania te ułatwiłyby i usprawniły zarówno pracę urzędu, jak i obsługę klientów.

3.1. Rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych

Program ten realizuje cele Strategii Rozwoju Gminy Pionki do 2020 roku:

- ♦ II cel strategiczny - Rozwój usług publicznych
 - 3 cel operacyjny - Rozwój oświaty

Cele realizacji programu:

- Podniesienie jakości procesu edukacyjnego
- Poprawa warunków nauki i pracy nauczycieli
- Poprawa sprawności fizycznej wśród młodzieży
- Zwiększenie dostępu do obiektów sportowo-rekreacyjnych, dzięki czemu rozszerzona zostanie oferta dla społeczności lokalnej

Zadania:

Lp.	Nazwa zadania – lokalizacja	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł
1.	Budowa sali gimnastycznej w Publicznym Zespole Szkół w Jedlni (Gimnazjum)	2006-2008	1 019 224
2.	Rozbudowa Publicznego Zespołu Szkół w Jedlni (Gimnazjum)	2006-2008	1 869 962
3.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Laskach	2010	700 000
4.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Suchej	2011	500 000
5.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Augustowie	2012	500 000
6.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Jaroszkach	2013	500 000

3.2. Rozwój placówek Ochotniczych Straży Pożarnych

Program ten realizuje cele Strategii Rozwoju Gminy Pionki:

- ♦ II cel strategiczny - Rozwój usług publicznych
 - 2 cel operacyjny - Wzrost bezpieczeństwa obywateli

Cele realizacji programu:

- Wzrost bezpieczeństwa
- Zwiększenie szybkości i skuteczności działania OSP
- Poprawa warunków pracy strażaków

Zadania:

Lp.	Nazwa zadania – lokalizacja	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł
1.	Modernizacja strażnicy OSP w Jaroszkach	2007-2008	100 000
2.	Rozbudowa strażnicy OSP w m. Czarna	2008	200 000
3.	Zakup samochodu strażackiego ciężkiego dla OSP w m. Sucha	2007-2008	300 000
4.	Zakup samochodu strażackiego lekkiego dla OSP w m. Jedlnia	2007-2008	100 000

3.3. Poprawa stanu obiektów administracji publicznej

Program ten realizuje cele Strategii Rozwoju Gminy Pionki:

- ♦ II cel strategiczny - Rozwój usług publicznych
 - 1 cel operacyjny - Poprawa jakości usług świadczonych przez gminę

Cele realizacji programu:

- Lepsza jakość obsługi klientów Urzędu Gminy
- Wzrost zadowolenia mieszkańców i inwestorów
- Szybsze załatwianie spraw administracyjnych
- Poprawa pracy pracowników Urzędu Gminy
- Poprawa wizerunku Gminy

Zadania:

Lp.	Nazwa zadania – lokalizacja	Zakres	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł
1.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wypkup terenu ▪ Dobudowa pomieszczeń dla: <ul style="list-style-type: none"> – Urzędu Gminy, – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Gminnego Zespołu Oświaty ▪ Wyposażenie pomieszczeń 	2008-2010	4 500 000

3.4. Wskaźniki realizacji zadań z zakresu sfery społecznej

Produkty:

- zwiększenie liczby sal lekcyjnych w PZSz w Jedlni,
- nowo wybudowana sala gimnastyczna przy PZSz w Jedlni,
- szkolne boiska sportowe - 4 szt.
- rozbudowa budynku Urzędu Gminy:
 - pomieszczenia dla Urzędu Gminy,
 - pomieszczenia dla GOPS,
 - pomieszczenia dla GZO,
- nowe samochody strażackie - 2 szt.,
- powiększenie budynku strażnicy OSP w Czarnej,
- zmodernizowany budynek strażnicy OSP w Jaroszkach.

Rezultaty:

- lepsze warunki nauki dla dzieci i pracy nauczycieli w PZSz w Jedlni,
- jednozmianowość nauki w PZSz w Jedlni,
- wzrost aktywności fizycznej dzieci i młodzieży,
- wzrost skuteczności i szybkości działania OSP,
- mniejsze skutki strat spowodowanych pożarami.

Oddziaływanie:

- poprawa życia mieszkańców,
- podniesienie jakości procesu edukacyjnego,
- poprawa warunków nauki dzieci i pracy nauczycieli,
- zwiększenie sprawności fizycznej wśród dzieci i młodzieży,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez Urząd Gminy,
- poprawa obsługi klientów urzędu,
- zwiększenie dostępu do obiektów sportowo-rekreacyjnych, dzięki czemu rozszerzona zostanie oferta dla społeczności lokalnej w zakresie rekreacji i kultury fizycznej,
- poprawa bezpieczeństwa obywateli,
- wyrównanie szans w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami z obszarów wiejskich i miasta.

3.5. Spójność zadań z innymi programami

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego – *priorytet VII – Tworzenie i poprawa warunków rozwoju kapitału ludzkiego*;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – *Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej; Działanie – Odnowa i rozwój wsi*;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku - *cel strategiczny „Zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym”*
 - *cel pośredni 1 „Rozwój kapitału społecznego”.*

4. Programy i zadania z zakresu rozbudowy bazy sportowej w gminie

Sport odgrywa istotną rolę w życiu każdej społeczności. Sport to nie tylko sposób na kształtowanie osobowości, hartu ducha, szeroko rozumianej zdrowej rywalizacji, ale również alternatywa na spędzenie wolnego czasu oraz integracja mieszkańców.

4.1. Rozwój bazy sportowej

Program ten realizuje cele Strategii Rozwoju Gminy Pionki:

- ♦ IV cel strategiczny - Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy
 - 1 cel operacyjny - Stymulowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-sportowej w gminie
- oraz
- ♦ II cel strategiczny – Rozwój usług publicznych
 - 1 cel operacyjny – Poprawa jakości usług świadczonych przez gminę
 - Program 1.4. – Zagospodarowanie wolnych przestrzeni w gminie na cele użyteczności publicznej

Cele realizacji programu:

- Stworzenie mieszkańcom gminy (w szczególności młodzieży i dzieciom) warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu
- Propagowanie zdrowego stylu życia
- Wzrost zadowolenia mieszkańców i turystów
- Integracja pokoleń poprzez wspólne uprawianie sportu
- Poprawa wizerunku Gminy

Zadania:

Lp.	Nazwa zadania – lokalizacja	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł
1.	Budowa boiska sportowego w m. Czarna	2007-2008	470 000
2.	Budowa kompleksu sportowego w m. Jedlnia (m.in. pełnowymiarowe boisko piłkarskie, boisko do siatkówki, koszykówki, badmintonu, bieżnia, plac zabaw dla dzieci, „ścieżka zdrowia”)	2009	1 000 000

4.2. Wskaźniki realizacji zadań

Produkty:

- nowo wybudowane 2 boiska piłkarskie w m. Czarna i Jedlnia,
- plac zabaw dla dzieci,
- boisko do siatkówki, koszykówki, badmintonu,
- bieżnia lekkoatletyczna.

Rezultaty:

- wzrost aktywności fizycznej dzieci i młodzieży,
- rozwijanie zainteresowań mieszkańców uprawianiem sportu,
- możliwość wspólnego spędzania czasu rodziców z dziećmi,
- organizowanie międzygminnych zawodów sportowych,
- tworzenie warunków do powszechnego dostępu mieszkańców do obiektów i zajęć sportowych,
- propagowanie zdrowego stylu życia oraz rozwój różnorodnych form rekreacji ruchowej wśród jak najszerszego grona odbiorców,
- wspieranie działań na rzecz popularyzacji świadomej aktywności ruchowej mieszkańców.

Oddziaływanie:

- poprawy życia mieszkańców,
- integracja społeczności lokalnej poprzez organizowanie imprez sportowych,
- zmniejszenie zjawiska patologii,
- aktywizacja życia społecznego mieszkańców wsi,
- poprawa wizerunku, estetyki i rozwój wsi.

4.3. Spójność zadań z innymi programami

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego – *priorytet VII – Tworzenie i poprawa warunków rozwoju kapitału ludzkiego*;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – *Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej; Działanie – Odnowa i rozwój wsi*;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku - *cel strategiczny „Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju”*
 - *cel pośredni 5 „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu”*
 - *kierunek działań: 5.1. - „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i integracji regionalnej”.*

IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA LATA 2007-2013

Realizacja zadań zawartych w Lokalnym Planie Rozwoju uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych, jak i z funduszy strukturalnych. Zakłada się, że niewykonanie wszystkich planowanych zadań w latach 2007-2013 powoduje przesunięcie ich realizacji na lata następne.

Plan finansowy z uwzględnieniem źródeł finansowania na poszczególne lata został przedstawiony poniżej.

Lp.	Nazwa zadania - lokalizacja	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł	Środki własne gminy	Dotacje	Inne źródła /kredyty, pożyczki/ 7
1	2	3	4	5	6	7
Budowa dróg gminnych						
1.	Budowa drogi Jedlnia Kolonja	2007- 2008	861 759	861 759		
2.	Budowa drogi Płachty	2007	450 977	450 977		
3.	Budowa drogi Czarna – Walerów	2007- 2008	750 000	750 000		
4.	Budowa drogi Januszno	2007	550 000	550 000		
5.	Budowa drogi Augustów	2008	1 378 601	344 650	1 033 951	
6.	Budowa drogi Suskowola – Bieliny	2008	800 000	720 000	80 000	
7.	Budowa drogi Czarna – Zastaw	2009	1 200 000	1 100 000	100 000	
8.	Budowa drogi Czarna	2008	500 000	400 000	100 000	
9.	Budowa drogi Jaroszki – Stoki	2009	1 000 000	900 000	100 000	
10.	Budowa drogi Poświętne	2010	1 000 000	900 000	100 000	
11.	Budowa drogi Czarna – Kościszaków	2010	1 500 000	375 000	1 125 000	
12.	Budowa drogi Tade- uszów	2010	800 000	700 000	100 000	
13.	Budowa drogi Działki Januszno	2010	600 000	520 000	80 000	
	RAZEM		11 391 337	8 572 386	2 818 951	
Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego						
14.	Modernizacja oświetle- nia w m. Laski	2007	35 000	35 000		
15.	Budowa oświetlenia w m. Brzezinki – Poświętne	2008	50 000	70 000		
16.	Budowa oświetlenia w m. Działki Suskowolskie - Laski	2008	50 000	50 000		
17.	Budowa oświetlenia w m. Jedlnia – Sokoły	2008	70 000	50 000		
18.	Budowa oświetlenia w m. Suskowola - Sucha	2010	110 000	110 000		
19.	Budowa oświetlenia w m. Wincentów – Czarna	2010	50 000	50 000		
20.	Budowa oświetlenia w m. Kolonka – Jedlnia	2011- 2012	120 000	120 000		
21.	Budowa oświetlenia w m. Sokoły – Żdźary	2013	40 000	40 000		
	RAZEM		525 000	525 000		

Lp.	Nazwa zadania - lokalizacja	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł	Środki własne gminy	Dotacje	Inne źródła /kredyty, pożyczki/
1	2	3	4	5	6	7
Budowa parkingów						
22.	Budowa parkingu w m. Jedlnia	2009	200 000	30 000	170 000	
23.	Budowa parkingu w m. Sucha	2010	200 000	200 000		
	RAZEM		400 000	230 000	170 000	
RAZEM INFRASTRUKTURA DROGOWA			12 316 337	9 327 386	2 988 951	0
Budowa kanalizacji sanitarnej						
24.	Budowa kanalizacji w m. Poświętne	2007	313 700	113 700	100 000	100 000
25.	Dokumentacja kanaliza- cji w m. Sucha – Mireń	2007	89 700	89 700		
26.	Opracowanie dokumen- tacji kanalizacji w m. Czarna	2007	150 000	150 000		
27.	Budowa kanalizacji w m. Suskowola	2008	3 971 662	992 916	2 978 747	
28.	Budowa kanalizacji w m. Laski	2008	3 554 391	888 598	2 665 793	
29.	Budowa kanalizacji w m. Sucha - Mireń	2009	3 989 980	997 495	2 992 485	
30.	Budowa kanalizacji w m. Tadeuszów	2009	1 000 000	250 000	750 000	
31.	Budowa kanalizacji w m. Augustów	2009	3 000 000	750 000	2 250 000	
32.	Budowa kanalizacji w m. Czarna	2010- 2011	5 000 000	1 250 000	3 750 000	
33.	Budowa kanalizacji w m. Jaśce	2010	1 500 000	375 000	1 125 000	
34.	Budowa kanalizacji w m. Jaroszki, Brzezinki	2010	2 000 000	500 000	1 500 000	
35.	Budowa kanalizacji w m. Brzeziny	2010- 2011	1 500 000	375 000	1 125 000	
36.	Budowa kanalizacji w m. Stoki	2010	1 500 000	375 000	1 125 000	
37.	Budowa kanalizacji w m. Wincentów	2011	1 000 000	250 000	750 000	
38.	Budowa kanalizacji w m. Kościuszków	2011	1 000 000	250 000	750 000	
39.	Budowa kanalizacji w m. Adolfin	2011- 2012	2 500 000	625 000	1 875 000	
40.	Budowa kanalizacji w m. Marcelów	2011- 2012	1 200 000	300 000	900 000	
41.	Budowa kanalizacji w m. Płachty – Sałki	2012	1 500 000	750 000	250 000	500 000
42.	Budowa kanalizacji w m. Helenów	2013	1 500 000	500 000	1 000 000	
43.	Budowa kanalizacji w m. Bieliny	2013	1 500 000	500 000	1 000 000	
RAZEM BUDOWA KANALIZACJI			32 969 433	10 132 408	27 037 025	600 000

Lp.	Nazwa zadania - lokalizacja	Okres realizacji	Szacowane koszty w zł	Środki własne gminy	Dotacje	Inne źródła /kredyty, pożyczki/
1	2	3	4	5	6	7
Rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych						
44.	Budowa sali gimnastycznej w Publicznym Zespole Szkół w Jedlni (Gimnazjum)	2006-2008	1 019 224	688 705		180 000
45.	Rozbudowa Publicznego Zespołu Szkół w Jedlni (Gimnazjum)	2006-2008	1 869 962	1 520 481		
46.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Laszkach	2010	700 000	175 000	525 000	
47.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Suchej	2011	500 000	400 000	100 000	
48.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Augustowie	2012	500 000	400 000	100 000	
49.	Budowa boiska szkolnego przy Szkole w Jaroszkach	2013	500 000	500 000		
	RAZEM		5 089 186	3 684 186	725 000	180 000
Rozwój placówek Ochotniczych Straży Pożarnych						
50.	Modernizacja strażnicy OSP w Jaroszkach	2007-2008	100 000	100 000		
51.	Rozbudowa strażnicy OSP w m. Czarna	2008	200 000	200 000		
52.	Zakup samochodu strażackiego ciężkiego dla OSP w m. Sucha	2007-2008	300 000	200 000		160 000
53.	Zakup samochodu strażackiego lekkiego dla OSP w m. Jedlnia	2007-2008	100 000	100 000		
	RAZEM		700 000	600 000		160 000
Poprawa stanu obiektów administracji publicznej						
54.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy	2007-2009	4 500 000	4 500 000		
	RAZEM		4 500 000	4 500 000		
Rozwój bazy sportowej						
55.	Budowa boiska sportowego w m. Czarna	2007-2008	470 000	370 000	100 000	
56.	Budowa kompleksu sportowego w m. Jedlnia	2009	1 000 000	500 000	500 000	
	RAZEM		1 470 000	870 000	600 000	
RAZEM INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA			11 759 186	9 594 186	1 325 000	340 000
RAZEM INWESTYCJE W LATACH 2007-2013			61 844 956	29 053 981	31 350 976	940 000

V. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2007-2013 po jego zatwierdzeniu przez Radę Gminy. Za wdrożenie oraz przedstawienie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny będzie organ wykonawczy gminy tj. Wójt, który dysponuje aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy i jednostek zależnych.

Wśród jednostek Urzędu Gminy najściślej zaangażowanych w realizację projektów wynikających z Planu Rozwoju Lokalnego wskazać należy:

- ⇒ Referat Finansowy,
- ⇒ Referat Gospodarki Wodnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska,
- ⇒ Samodzielne stanowisko ds. inwestycji i remontów.

System wdrażania na poziomie gminy obejmować będzie następujące działania:

- bezpośrednia realizacja działań przewidzianych w Planie,
- przygotowanie szczegółowych projektów i harmonogramów zadań,
- występowanie z wnioskami o dofinansowanie,
- przygotowanie przetargów,
- gromadzenie dokumentacji bieżącej,
- nadzór nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości,
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
- prowadzenie rozliczeń finansowych,
- modyfikowanie już zatwierdzonych działań i zadań,
- ocena i opiniowanie propozycji nowych zadań,
- okresowa analiza zadań i działań zawartych w Lokalnym Planie Rozwoju Gminy,
- działania promocyjne i informacyjne.

Oprócz komórek organizacyjnych Urzędu Gminy we wdrażaniu Planu uczestniczyć będą jednostki organizacyjne gminy:

- Publiczny Zespół Szkół w Jedlni,
- Publiczny Zespół Szkół w Suskowoli,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Jaroszkach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Laskach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Sucheju,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Augustowie.

Przy wdrażaniu i monitorowaniu Planu Rozwoju Lokalnego znaczący współdział ma również społeczność lokalna – 31 sołectw Gminy Pionki, Rada Gminy i Komisje działające przy Radzie Gminy Pionki.

VI. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Lokalnego Planu Rozwoju niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów wchodzących w zakres Planu oraz wydatków na ich realizację. Proces monitorowania obejmuje zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Ma to na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego co zostało i nie zostało zrobione. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt Gminy wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem Planu odpowiedzialny będzie Sekretarz Gminy, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialna będzie Skarbnik Gminy wraz z Referatem Finansowym. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

Wójt Gminy przedkładać będzie Radzie Gminy raport monitoringowy z wdrażania Planu. Ponadto na zakończenie okresu objętego planowaniem, Wójt przedłoży raport końcowy.

Oprócz raportów okresowych, Wójt Gminy przedkładać będzie Radzie prognozę dotyczącą wdrażania Planu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.

Zakres przedmiotowy raportów okresowych winien obejmować co najmniej:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- realizację planu finansowego,
- sposoby promocji projektów,
- zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji planu.

Stanowiska wypracowywane przez Radę w przedmiocie przedkładanych raportów z monitoringu, stanowić będą również podstawę dokonania oceny wdrożenia Planu sporządzanej na zakończenie okresu planowania.

2. Sposoby oceny Lokalnego Planu Rozwoju

Plan będzie systematycznie badany w aspekcie realizacji założonych zadań, zgodności z harmonogramem, zgodności finansowej i prawnej (m.in. Ustawy o Zamówieniach Publicznych). Ocena Planu Rozwoju Lokalnego dokonana zostanie po zakończeniu okresu, który objęto procesem planowania. Na poziomie wewnętrznym dokonana będzie przez zespół wdrożeniowy składający się z pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy. Wyniki tej oceny zostaną przedłożone Wójtowi Gminy. Ocena zostanie dokonana w oparciu o wskaźniki rezultatu Planu. Ponadto ocenie poddany będzie przebieg poszczególnych procesów inwestycyjnych.

Ocena w szczególności winna zawierać:

- rzeczywiste daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- sposoby zarządzania projektami po ich zakończeniu,
- potwierdzenie kosztów projektów,
- potwierdzenie społeczno-ekonomicznych założeń.

3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Przy monitorowaniu Planu powinny znaleźć się osoby reprezentujące przekrój społeczny a więc przedstawiciele biznesu, organizacji pozarządowych, organizacje społeczne, związki rolnicze tzw. Lokalna Grupa Działania

Wypracowanie modelu współpracy gminy ze społeczeństwem będzie zadaniem niełatwym, delikatnym, wymagającym cierpliwości i dobrej woli wszystkich. Dobrze byłoby zaangażować do tego zadania ekspertów zewnętrznych, którzy będą również mediatorami.

Przewiduje się, iż podczas licznych spotkań organizowanych w Urzędzie Gminy poświęconym aktualnym problemom gminy, ich tematyka uwzględniać będzie w miarę możliwości założenia i sposób wdrażania niniejszego opracowania.

4. Informacja i promocja Lokalnego Planu Rozwoju.

Lokalny Plan Rozwoju Gminy Pionki posiada duże znaczenie tak dla władz, jak i mieszkańców gminy. Dlatego też proces jego wdrażania powinien być procesem publicznym. Szeroka akcja informacyjna władz gminy jest jednym z podstawowych gwarantów jego skutecznego wdrażania.

Public relations (PR) określa się jako planowane i ciągłe wysiłki mające na celu stanowienie i utrzymanie wzajemnego zrozumienia między daną organizacją a społeczeństwem. Działania gminy w zakresie PR są prezentowaniem całej działalności gminy związanej z wdrażaniem Lokalnego Planu Rozwoju i wszystkich jego funkcji w procesie zaspokajania potrzeb społecznych. Jest to koncepcja zmniejszania dystansu w stosunkach między gminą a mieszkańcami.

Za właściwe informowanie i promocję Lokalnego Planu Rozwoju na poziomie gminy odpowiedzialny będzie Wójt Gminy lub upoważniony przez Wójta Pracownik Urzędu Gminy. Informacja o wykazie zadań oraz harmonogram ich realizacji będzie udostępniona w następujący sposób:

- publikacja Planu oraz jego oceny, korekty i analizy na stronach internetowych gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej,
- publiczne prezentacje Planu przy okazji różnorodnych spotkań ze społecznością lokalną.

Działalność PR obejmuje: stosunki z mediami; wspieranie wprowadzania nowych inwestycji; budowanie wizerunku całej gminy, by sprzyjać jej inwestycjom, komunikacji z gminą, lobbying, doradztwo.

Grupami docelowymi promocji Planu Rozwoju Lokalnego będą:

- społeczność lokalna,
- beneficjenci,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- media.